MUHAMMED BİN MENSÛR ET-TUSÎ

Âlim ve âbid (çok ibâdet eden) bir zât. Künyesi, Ebû Ca'fer'dir. Tûsî diye meşhûrdur. 254 (m. 864) senesinde vefât etti. İsmail bin Aliyye, Süfyân bin Uyeyne, Affân bin Müslim ve Ahmed bin Hanbel hazretlerinin meclisinde bulunup, onların ders ve sohbetlerini dinlemiştir. Kendisinden de, Abdullah el-Begâvî, Yahyâ bin Sa'îd ve diğer âlimler rivâyette bulunmuşlardır. Özellikle Ahmed bin Hanbel hazretlerinden kimsenin rivâyet etmediği şeyleri bildirmiştir. Ma'rûf-i Kerhî ve diğer büyük zâtların da sohbetinde bulundu. Ahmed bin Hanbel'e (radıyallahü anh), Muhammed bin Mensûr hakkında sorulduğu zaman: "Onun hakkında hayır ve iyilikten, çok namaz kılan birisi olduğundan başka birşey bilmiyorum" demiştir. Tûsî'nin (radıyallahü anh) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerîf şöyledir: Resûlullah efendimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: "Lâ ilahe illallah diyen mü'minlerden bir kısmı, günahları sebebiyle Cehenneme girerler. Bunu gören müşrikler onlara, Lâ ilahe illallah demeniz size faide vermedi. Siz de bizimle beraber Cehennemde yanıyorsunuz, derler. (Onların bu sözünden) Allahü teâlâ gazâba gelir ve Lâ ilahe illallah deyip

de Cehennemde yanan mü’minleri Cehennemden çıkarır. Onları hayat nehrine atar. Yanıkları iyileşir. Sonra Cennete girerler...”

Resûlullah efendimizin mübârek hanımlarından Hazreti Ümmü Seleme vâlidemiz şöyle bildirdi. Resûlullah (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Yeryüzünde kötülükler ortaya çıktığı zaman, Allahü teâlâ, yeryüzündekilere azâbını gönderir.” Bunun üzerine ben: “Yâ Resûlallah! Onların arasında sâlih kimseler olsa da, Allahü teâlâ yine azâbını gönderir mi?” dedim. Resûlullah (aleyhisselâm), “Evet, İnsanlara isâbet eden azâb onlara da, onlara da isâbet eder...” buyurdu.

Muhammed bin Mensûr et-Tûsî’nin kıymetli sözlerinden ba’zıları:

“Kalbde yakîn, dinde vera’ (şübhelilerden sakınma), dünyâ için zühdü (dünyâya rağbet etmemek), haya ve ilmin olması, insanın se’âdetine ve akıbetinin iyi olacağına alâmetdir.”

“Şu altı şey kendisinde bulunan kimsenin câhil olduğu anlaşılır: Birincisi, sebebsiz yere kızmak; ikincisi, fâidesiz yere konuşmak; üçüncüsü, yersiz nasîhatta bulunmak; dördüncüsü, sırrını herkese söylemek; beşincisi, herkese güvenmek; altıncısı, dostunu, düşmanından ayıramamak.”

“Mü’minin dört alâmeti vardır. Sözü Allahü teâlâyı hatırlatır. Susması tefekkür (Allahü teâlânın büyüklüğünü düşünmek ve âhırette başına gelecekleri hatırlamak), bakışı ibret, ilmi hayırdır.”

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Tabakât-ı Hanâbile, cild-1, sh. 218

2) Hilyet-ül-evliyâ, cild-10 sh. 216